

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - oktobar/listopad 2013. godine**

Sarajevo, decembar/prosinac 2013. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	5
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	5
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potražakih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	7
3.3. <i>Prosječna obvezna pričuva</i>	8
3.4. <i>Devizne pričuve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	9
3.6. <i>Kredit</i>	10
3.7. <i>Berze</i>	11
4. Vanjski sektor.....	12
5. Strane direktne investicije.....	13

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Nakon prilično obećavajućeg prvog tromjesečja, BiH ekonomski rast je konstantno slabio u ostatku 2013. Usporavanje rasta izvoza i smanjenje građevinskih radova FBiH u oktobru ukazuju da bi takva tendencija mogla biti nastavljena i u četvrtom kvartalu. Nakon već prilično niskog nominalnog rasta od 3,7% (g/g) stopa rasta robnog izvoza u oktobru je bila još niža i iznosila je svega 2,2%. Pored toga, nominalni pad robnog uvoza u oktobru od 3,8% (g/g) bi mogao biti posljedica smanjenja domaće tražnje (a djelomično i izvoza) koja je u pretkriznim godinama bila glavni nosilac BiH ekonomskog rasta. To je u skladu sa slabljenjem rasta građevinskih radova koje ukazuje na daljnje slabljenje investicija. Nakon značajnog rasta građevinskih radova FBiH od 21% u prvom tromjesečju, ta stopa je više nego prepolovljena u drugom i trećem kvartalu da bi u septembru i oktobru bio zabilježen čak i negativan godišnji rast od preko 3%. Ovo je tek donekle neutralisano obrnutim trendom u RS gdje je vrijednost radova bilježila pad od 15% u prvom tromjesečju dok je na nivou deset mjeseci ostvaren blagi rast od 1,9%.

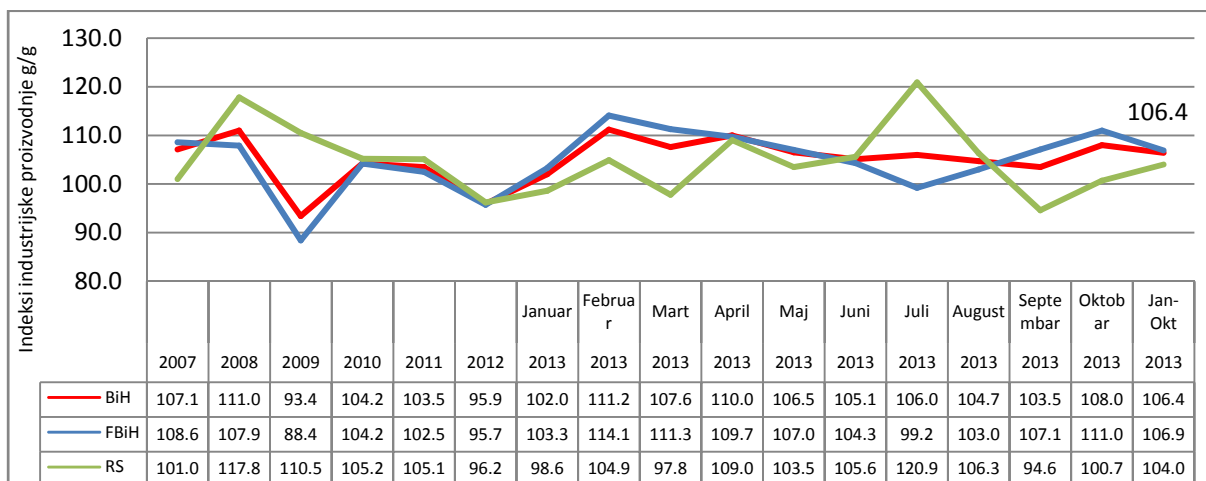
Treba napomenuti da je visok industrijski rast u prvom polugodištu bio rezultat ne samo šestomjesečnog oporavka proizvodnje započetog krajem 2012. nego i niske osnovice iz prethodne godine uzrokovane naglim padom u prvom kvartalu. Na žalost, nakon što je u aprilu dostignuta rekordna proizvodnja u posljednjih nekoliko godina, došlo je do tromjesečnog pada industrijske proizvodnje je u periodu maj-juli koji je nakratko zaustavljen tek u avgustu 2013 (rast od 1,5% u odnosu na juli). Na žalost u septembru industrijska proizvodnja ponovo bilježi blagi pad (0,2% g/g) tako da je treći kvartal obilježila industrijska stagnacija. Time je industrijski rast usporen sa stope od 7% u prvom polugodištu na 6,2% u prvih devet mjeseci 2013 godine. Nasuprot tome, četvrti kvartal je započeo pozitivno sa industrijskim rastom od 1,1. Ipak, spriječavanje daljnjeg slabljenja rasta industrije u četvrtom tromjesečju bi moglo biti prilično izazovno obzirom na znatno veću osnovicu od novembra 2012 kada je počeo industrijski oporavak.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-oktobar 2013. godine kalendarski prilagođen rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u BiH iznosio je 6,4% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Međutim potrebno je imati na umu da je ovaj rast ostvaren ponajviše zahvaljujući izrazito niskoj osnovici iz prethodne godine, te povoljnim vremenskim prilikama i blagom poboljšanju izvozne tražnje u 2013. godini. U proteklih 10 mjeseci najjačani doprinos ukupnom rastu industrijske proizvodnje ostvaren je u prerađivačkoj industriji i sektoru za proizvodnju električne energije gdje je ostvaren rast proizvodnje od oko 8%. Ako se posmatraju desezonirani podaci industrijske proizvodnje na mjesečnom nivou ohrabruje činjenica da je u oktobru došlo povećanja proizvodnje od 1,1% u odnosu na septembar. Ključni generator ovog blagog poboljšanja ukupne industrijske proizvodnje u oktobru bilo je povećanje proizvodnje intermedijarnih proizvoda (bazni metali i drvo) od 5,3% u odnosu na prethodni mjesec. Posmatrano po entitetima, desezonirani rast industrijske proizvodnje u oktobru u odnosu na septembar bio je gotovo identičan i iznosio je 1,1% u FBiH, odnosno 1% u RS-u.

Grafikon 1: Indeksi industrijske proizvodnje u BiH

Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSR²

1.2. Tržište rada u BiH

Broj zaposlenih lica u BiH u septembru 2013. godine se nastavio smanjivati (0,7% g/g³). Sve oblasti javnog sektora u posmatranom mjesecu bilježe porast broja zaposlenih lica u odnosu na isti mjesec prethodne godine. S druge strane, broj zaposlenih u privatnom sektoru je smanjen, a najintenzivnije smanjenje broja zaposlenih je u građevinarstvu, trgovini na veliko i malo te u djelatnosti prevoza i skladištenja. Administrativna stopa nezaposlenosti⁴ u BiH u septembru 2013. godine je iznosila

¹ BHAS, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za oktobar 2013. godine prethodni podaci“, 27.11.2013. godine.

² U prikazanoj tabeli i grafikonu se nalaze godišnji kalendarski prilagođeni indeksi obima industrijske proizvodnje u BiH.

³ Broj zaposlenih lica u BiH je revidiran u 2013. godini. Izvor: BHAS

⁴ Podatak o stopi nezaposlenosti se odnosi na juli 2013. godine jer broj zaposlenih lica za avgust u periodu pripreme Informacije nije objavljen.

44,8%. Broj nezaposlenih u BiH u oktobru je iznosio 552,7 hiljada lica, što je za 1,2% više pri međugodišnjem poređenju.

Prosječna neto plata u BiH u septembru 2013. godine je iznosila 826 KM i nominalno je veća za 1,6% g/g. U posmatranom mjesecu sve oblasti javnog sektora su zabilježile pozitivan nominalni rast neto plata (poređenje g/g). U privatnom sektoru, smanjenje neto plata je zabilježeno u oblastima građevinarstva, hotelijerstva i ugostiteljstva i ostalih uslužnih djelatnosti. Prosječna penzija u BiH u oktobru 2013. godine je iznosila 338⁵ KM i veća je nominalno za 0,9% u odnosu na isti mjesec 2012. godine. Uvećanje penzija u BiH je posljedica povećanja penzija u RS. Minimalna penzija u RS iznosi 166 KM, dok je u FBiH nepromijenjena i iznosi 310,7 KM.

Tabela 1: Osnovni indikatori tržišta rada u BiH⁶

	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj nezaposlenih lica u BiH	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Prosječna penzija u BiH (KM)
I 2013.	684.699	554.640	829	336
II 2013.	681.580	554.605	815	337
III 2013.	681.744	553.580	819	337
IV 2013.	681.659	549.519	824	336
V 2013.	682.296	547.325	832	336
VI 2013.	683.301	548.307	822	336
VII 2013.	682.782	552.989	830	336
VIII 2013.	680.355	555.820	828	334
IX 2013.	683.645	555.087	826	338
X 2013.		552.707		338
Stope rasta g/g				
I 2013.	-0,3%	2,5%	0,4%	-1,7%
II 2013.	-0,5%	2,0%	-0,4%	0,1%
III 2013.	-0,7%	2,0%	-0,5%	0,1%
IV 2013.	-0,9%	1,7%	0,1%	0,0%
V 2013.	-1,1%	1,9%	-0,5%	-0,1%
VI 2013.	-1,1%	1,9%	0,1%	-0,1%
VII 2013.	-0,9%	2,0%	0,3%	0,1%
VIII 2013.	-1,0%	1,8%	-0,3%	-0,5%
IX 2013.	-0,7%	1,8%	1,6%	0,7%
X 2013.		1,2%		0,9%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Entitetski zavodi za zapošljavanje i Zavod za zapošljavanje BD

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Negativni trendovi indirektnih poreza iz prvih devet mjeseci 2013 su pojačani u oktobru. Ovo se prije svega odnosi na značajan pad neto prihoda od 6,8% u odnosu na oktobar 2012., te smanjenje sredstava raspoloživih za raspodjelu budžetima od 5,2%. Pad neto prihoda je bio rezultat godišnjeg pada bruto prihoda od 3,3%, te povećanja povrata ja JR od 19,5% (g/g). Do smanjenja bruto prihoda je prije svega doveo negativan rast prihoda od uvoznog PDV-a (od 3,7%), uvoznih akciza na duhanske prerađevine (od 15,2%), te akciza na domaću naftu i naftne derivate (od 12,7%). Pad prihoda bi bio i

⁵ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta.

⁶ Broj zaposlenih lica u BiH je revidiran u 2013. godini. Izvor: BHAS.

veći da nije bilo rasta bruto prihoda od domaćeg PDV-a od 5,8% (g/g). Pored toga, snažan rast servisiranja vanjskog duga u prvih devet mjeseci od 64% je (barem privremeno) zaustavljen u oktobru tako da budžetska raspodjela nije dodatno opterećena. Ipak, situacija na nivou deset mjeseci 2013. je nešto manje negativna. Godišnji pad neto prihoda je iznosio 2,5%, uz pad sredstava raspodjeljenih budžetima sa JR od 2,2%.

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza

	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013						
	struktura							jan-okt	K1	K2	K3	avg	avg	avg	avg
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	18,1	11,1	-11,8	6,9	6,3	-0,1	-0,1	0,6	4,3	-3,1	-5,1	-7,9	3,0	-3,3
Povrati	16,8	79,5	50,5	-21,0	-1,6	21,2	0,2	13,5	16,0	13,8	9,1	0,0	3,3	26,2	19,5
Neto prihodi - prikupljeno	83,2	13,0	5,8	-10,0	8,4	4,0	-0,1	-2,5	-2,4	2,7	-5,2	-6,0	-9,8	-0,8	-6,8
PDV	52,8	15,2	8,7	-9,3	6,0	5,0	0,5	-2,4	-2,0	-0,9	-3,0	3,2	-10,1	-1,6	-5,6
Carine	3,5	17,5	-0,7	-47,2	-13,2	-7,4	-18,5	-6,6	-2,7	-9,5	-8,0	-14,4	-11,8	2,5	-3,7
Akzize	21,7	6,4	2,1	6,4	17,4	7,9	2,8	-1,2	-4,0	14,3	-11,4	-20,4	-14,0	2,9	-7,0
Putarine	4,8	5,7	1,5	32,0	22,2	-5,3	-1,3	-0,9	-7,9	4,0	-0,2	-5,3	-4,8	10,8	0,2
Ostali prihodi	0,3	83,2	-0,5	-7,9	-2,7	-2,7	-1,7	-0,1	4,4	-1,4	-3,7	-9,2	-4,3	3,7	3,1
Neusklađeni prihodi	0,0	-52,3	17,9	-80,3	409,2	-67,2	-70,4	-84,2	150,4	53,8	-131,2				
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	18,7	10,9	-11,7	6,8	6,3	0,0	0,1	0,3	4,6	-1,8	-4,7	-8,5	3,5	-2,2
Minimalne rezerve	17,1	19,1	76,7	-20,1	-0,8	20,7	0,2	12,9	16,1	12,7	4,7	3,2	3,9	20,5	16,5
Budžeti	82,9	18,6	3,6	-10,1	8,1	4,1	-0,1	-2,2	-2,8	3,2	-2,9	-6,1	-10,6	0,5	-5,2
Servisiranje vanjskog duga	9,8	-12,0	-3,9	5,6	23,4	12,9	37,2	55,8	76,7	68,6	107,5	77,4	-12,6	62,2	-0,7
FBIH	6,3	-12,8	-4,6	8,9	25,0	12,5	37,8	58,2	87,3	68,3	111,3	107,7	-7,3	59,0	-0,2
RS	3,5	-10,9	-2,9	0,4	20,8	13,7	36,1	51,6	60,3	69,4	101,1	39,5	-19,3	68,5	-1,8
BD	0,0	694,5	44,9	3,8	-6,6	-3,2	19,7	2,9	0,0	7,4	93,4				
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	73,1	20,9	4,0	-10,9	7,2	3,5	-2,8	-6,9	-7,0	-4,1	-10,9	-8,3	-10,5	-10,3	-5,6
Institucije BiH	12,8	12,6	5,9	8,0	-5,5	0,0	8,9	-0,1	5,9	0,6	-8,7	-15,6	-4,0	5,4	0,4
FBIH	38,4	21,0	3,2	-14,4	9,7	3,2	-6,0	-7,1	-9,9	-2,7	-9,7	-5,9	-10,6	-11,8	-5,4
RS	19,4	25,8	4,5	-13,4	10,2	5,9	-2,8	-10,9	-9,5	-10,4	-15,5	-8,4	-13,5	-17,8	-9,2
BD	2,5	18,2	4,4	-13,6	10,2	4,9	-1,5	-2,6	-4,4	3,6	-1,8	-4,1	-11,7	-0,3	-6,2

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje

Rast (g/g) u % ako nije drugačije naznačeno

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Prema podacima entitetskih poreskih uprava, na nivou BiH je u prvih deset mjeseci 2013. ostvaren skroman godišnji rast prihoda od direktnih poreza, doprinosa, taksi i sl od 2,4%. Pri tome je u FBiH zabilježen rast od 2,8%, te 1,5% u RS. Ovo je rezultat rasta direktnih poreza od 3,2%, rasta doprinosa od 0,7%, te taksi i naknada od 10,6%.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl

Naziv prihoda	FBiH jan-okt			RS jan-okt			BiH jan-okt		
	miliona KM		rast u	miliona KM		rast u	miliona KM		rast u %
	2012	2013	%	2012	2013	%	2012	2013	rast u %
Direktni porezi	413,2	420,9	1,9	341,0	357,2	4,8	754,3	778,2	3,2
Porez na dohodak	222,4	225,5	1,4	212,9	214,4	0,7	435,3	439,9	1,1
Porez na dobit	128,7	127,4	-0,9	108,9	115,6	6,1	237,5	243,0	2,3
Porezi građana	61,2	67,0	9,4	9,9	17,7	77,7	71,2	84,6	18,9
Ostali porezi	1,0	1,0	1,8	9,3	9,6	3,3	10,3	10,6	3,1
Ostale takse, kazne i naknade	325,0	377,8	16,2	249,5	257,9	3,3	574,5	635,7	10,6
Doprinosi	2.152,9	2.174,4	1,0	1.072,2	1.073,2	0,1	3.225,2	3.247,7	0,7
PIO	1.191,1	1.195,0	0,3	571,2	583,1	2,1	1.762,3	1.778,1	0,9
Zdravstvo	864,8	880,4	1,8	424,1	413,8	-2,4	1.288,9	1.294,2	0,4
Nezaposleni	97,0	99,1	2,1	29,8	29,5	-1,1	126,9	128,6	1,4
Dječija zaštita			-	44,2	43,5	-1,6	44,2	43,5	-1,6
Zapošljavanje invalida			-	2,9	3,2	10,7	2,9	3,2	10,7
UKUPNO	2.891,1	2.973,1	2,8	1.662,8	1.688,4	1,5	4.554,0	4.661,5	2,4

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U BiH je u oktobru zabilježena deflacija od 0,9% g/g. Smanjenje opšteg nivoa cijena u BiH u posmatranom mjesecu je posljedica nižih cijena u kategorijama hrane i bezalkoholnih pića za 2,7% g/g, prevoza 2%, odjeće i obuće 2%, zdravstva 2%, te namještaja, kućanskih aparata i redovnog održavanja kuće za 0,3%. Sve ostale kategorije CPI indeksa bilježe skroman rast cijena. Izuzetak je kategorija alkohola i duvana u kojoj je registrovan brži rast cijena (6,4% g/g).⁷

Tabela 4: Kretanje cijena odabranih kategorija u BiH – poređenje g/g (%)

	2013.										
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	I-X
Hrana i bezalkoholna pića	2,8	1,6	1,4	1,4	1,3	2,1	1,0	0,4	-1,5	-2,7	0,8
Stanovanje, vodosnabdijevanje, el. energija, plin i drugi energenti	1,5	1,2	1,1	0,7	0,6	0,6	0,7	1,2	1,2	0,6	0,9
Prevoz	1,4	0,9	-0,9	-2,6	-2,4	-0,6	0,1	-2,1	-3,0	-2,0	-1,2
Alkohol i duvan	6,4	6,2	6,6	6,2	6,5	6,5	6,4	6,4	6,2	6,4	6,4
Inflacija u BiH	1,3	1,0	0,6	0,4	0,4	1,0	0,8	-0,2	-0,5	-0,9	0,2

Izvor: BHAS

⁷ Uvećanja akciza na duvanske proizvode na početku 2013. godine.

3.2. Monetarni agregati

Zahvaljujući rastu domaćih depozita nastavljen je rast ukupne novčane mase (M2), pa je godišnja stopa rasta iznosila 6,5%. Ukupna novčana masa za deset mjeseci iznosila je 15,8 mlrd. KM. Transakcijski novac zabilježio je promjenu od 6,1% g/g, dok je kvazi novac zabilježio promjenu od 6,7% g/g.

Tabela 5: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Pričuveni novac (M0)	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
1	3	4	5	6=4+5	7	8	9	10=7+8+9	11=6+10
01.2013.	5.726	2.337	3.736	6.073	2.667	1.081	5.038	8.787	14.860
02.2013.	5.750	2.358	3.722	6.080	2.681	1.071	5.030	8.782	14.863
03.2013.	5.641	2.403	3.839	6.242	2.716	1.062	5.107	8.884	15.127
04.2013.	5.720	2.424	3.837	6.261	2.755	1.047	5.100	8.901	15.162
05.2013.	5.759	2.408	3.864	6.272	2.807	1.071	5.081	8.959	15.231
06.2013.	5.762	2.441	3.817	6.259	2.777	1.157	5.043	8.976	15.235
07.2013.	5.992	2.502	3.951	6.453	2.762	1.116	5.040	8.918	15.371
08.2013.	6.254	2.551	4.131	6.682	2.810	1.111	5.083	9.003	15.685
09.2013.	6.273	2.507	4.124	6.631	2.888	1.133	5.081	9.103	15.734
10.2013.	6.250	2.504	4.072	6.576	2.932	1.169	5.133	9.234	15.810
Stope rasta g/g									
01.2013.	1,4%	1,7%	-1,8%	-0,5%	14,6%	0,0%	5,0%	7,0%	3,8%
02.2013.	3,9%	1,5%	0,0%	0,5%	12,9%	-4,3%	4,8%	5,9%	3,6%
03.2013.	3,3%	3,1%	2,5%	2,7%	14,2%	0,2%	6,5%	7,9%	5,7%
04.2013.	7,7%	2,6%	1,9%	2,1%	14,3%	1,3%	5,3%	7,4%	5,2%
05.2013.	12,9%	3,4%	2,2%	2,6%	15,0%	3,2%	4,1%	7,2%	5,3%
06.2013.	9,6%	3,6%	2,8%	3,1%	14,5%	6,1%	2,6%	6,5%	5,1%
07.2013.	13,8%	3,5%	1,7%	2,4%	16,4%	2,8%	2,9%	6,7%	4,9%
08.2013.	11,3%	5,0%	5,4%	5,2%	15,8%	3,5%	3,3%	7,0%	6,2%
09.2013.	11,9%	3,5%	8,9%	6,8%	14,8%	9,2%	2,1%	6,7%	6,7%
10.2013.	11,3%	4,1%	7,5%	6,1%	13,0%	8,3%	3,0%	6,7%	6,5%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječna obvezna pričuva

Prosječan saldo računa obveznih pričuva za deset mjeseci 2013. godine iznosio je 3,3 mlrd. KM i veći je za 17,3% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Za razliku od prošle godine kada su obvezne pričuve i višak iznad obvezne pričuve bilježili negativan rast, u 2013. godini trend je promijenjen u pozitivan. Obvezne pričuve u promatranom razdoblju iznosile su 1,3 mlrd. KM, a višak iznad obveznih pričuva 1,97 mlrd. KM. Stopa obvezne pričuve nije zabilježila promjene i iznosila je 8,5%, dok je implicitna stopa obvezne pričuve iznosila 21,3%.

Tabela 6: Prosječna obvezna pričuva (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Razlika	Stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
1	2	3	4	5=4-3	6	7
01.2013.	14.913,3	1.267,6	2.998,7	1.731,1	8,5%	20,1%
02.2013.	14.908,2	1.267,5	2.985,3	1.717,7	8,5%	20,0%
03.2013.	14.893,7	1.264,9	2.943,5	1.678,6	8,5%	19,8%
04.2013.	15.003,8	1.274,5	2.893,8	1.619,3	8,5%	19,3%
05.2013.	15.083,6	1.283,1	2.988,2	1.705,1	8,5%	19,8%
06.2013.	15.061,6	1.282,2	2.940,9	1.658,7	8,5%	19,5%
07.2013.	15.062,9	1.283,4	3.040,5	1.757,1	8,5%	20,2%
08.2013.	15.159,7	1.292,8	3.199,2	1.906,5	8,5%	21,1%
09.2013.	15.343,8	1.308,6	3.319,3	2.010,7	8,5%	21,6%
10.2013.	15.390,4	1.311,9	3.279,5	1.967,6	8,5%	21,3%
Stopa rasta g/g						
01.2013.	-1,2%	-1,6%	-1,0%	-0,4%	-	-
02.2013.	1,1%	0,6%	4,8%	8,1%	-	-
03.2013.	1,6%	1,2%	5,5%	9,0%	-	-
04.2013.	3,1%	2,7%	7,2%	11,0%	-	-
05.2013.	3,4%	3,2%	22,8%	43,3%	-	-
06.2013.	3,0%	2,9%	21,9%	42,1%	-	-
07.2013.	3,0%	3,0%	23,4%	44,2%	-	-
08.2013.	2,8%	2,7%	22,5%	41,0%	-	-
09.2013.	3,3%	3,3%	20,3%	34,6%	-	-
10.2013.	3,7%	3,8%	17,3%	28,5%	-	-

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne pričuve Centralne banke BiH

Bruto devizne pričuve u promatranom razdoblju iznosile su 6,9 mlrd. i veće su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 9,4%, a u odnosu na rujan 2013. godine zabilježile se skromno smanjenje od 0,3%. Struktura deviznih pričuva nije se značajnije mijenjala u odnosu na prethodni mjesec, pa tako investicije u vrijednosne papire i dalje imaju najveće učešće, mada nešto manje u odnosu na prethodni mjesec (67,4%). S druge strane depoziti kod nerezidentnih banaka povećali su svoje učešće u odnosu na prethodni mjesec na 28,8%. Detaljan pregled iznosa i promjena g/g po kategorijama prikazano je u tabeli ispod.

Tabela 7: Devizne pričuve (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne pričuve	Neto devizne pričuve	Monetarna pasiva	Neto inozemna aktiva Centralne banke
1	2	3	4	5	6	7	8=2+...7	10	11	12=10-11
01.2013.	230,6	4,4	38,9	1.707,4	0,0	4.347,5	6.328,7	6.327,6	5.850,4	477,1
02.2013.	226,5	2,1	56,4	1.772,8	0,0	4.319,4	6.377,1	6.375,7	5.876,1	499,7
03.2013.	234,2	2,1	74,9	2.253,6	0,0	3.765,7	6.330,6	6.329,4	5.811,8	517,6
04.2013.	211,4	5,5	99,4	2.313,7	0,0	3.748,2	6.378,1	6.376,4	5.885,6	490,7
05.2013.	201,1	3,5	86,2	1.773,7	0,0	4.332,3	6.396,9	6.395,7	5.937,8	457,9
06.2013.	177,0	79,3	50,0	1.735,8	0,0	4.420,4	6.462,5	6.461,4	6.061,5	399,9
07.2013.	186,9	5,4	93,2	1.748,3	0,0	4.550,0	6.583,8	6.581,7	6.151,0	430,7
08.2013.	198,0	3,0	67,0	1.958,7	0,0	4.596,3	6.823,0	6.821,4	6.400,6	420,8
09.2013.	184,1	2,4	92,5	1.725,3	0,0	4.894,5	6.898,8	6.897,6	6.471,1	426,5
10.2013.	180,6	5,2	72,9	1.982,9	0,0	4.633,4	6.875,0	6.873,4	6.429,9	443,5
Stopa rasta g/g										
01.2013.	-	22,2%	-14,7%	-61,1%	-	134,1%	0,5%	0,5%	1,2%	-8,0%
02.2013.	43,6%	75,0%	-32,9%	-50,3%	-	82,2%	3,2%	3,2%	3,8%	-2,5%
03.2013.	49,7%	75,0%	4,8%	-33,8%	-	51,8%	3,5%	3,5%	3,8%	0,9%
04.2013.	34,3%	96,4%	13,6%	-27,8%	-	51,2%	7,5%	7,5%	8,1%	0,9%
05.2013.	28,2%	600,0%	-9,0%	-40,8%	-	74,5%	11,7%	11,7%	13,4%	-6,7%
06.2013.	11,4%	15760,0%	-47,4%	-41,3%	-	65,3%	9,8%	9,8%	12,4%	-18,5%
07.2013.	13,3%	92,9%	33,3%	-34,2%	-	51,9%	11,8%	11,8%	14,3%	-15,2%
08.2013.	17,4%	650,0%	46,9%	-24,3%	-	34,3%	9,6%	9,6%	11,9%	-17,1%
09.2013.	7,4%	-27,3%	208,3%	-29,1%	-	34,0%	9,7%	9,7%	12,0%	-16,8%
10.2013.	8,7%	57,6%	115,0%	-19,3%	-	27,9%	9,4%	9,4%	11,3%	-12,8%

Izvor: CB BiH

3.5 Depoziti

Iznos ukupnih depozita na kraju listopada prešla je iznos od 14,0 mldr. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 6,4%. Najveći doprinos rastu dali su depoziti sektora stanovništva, a zatim slijede depoziti nefinancijskih poduzeća i ostali depoziti⁸. Depoziti sektora opće vlade nastavili su višegodišnji negativni trend kretanja zbog čega je došlo i do smanjenja učešća depozita ovog sektora u ukupnim depozitima.

Tabela 8: Kretanje depozita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2013.	01.	13.292,8	7.686,5	3.240,7	1.280,3	1.085,3
2013.	02.	13.272,8	7.799,8	3.173,7	1.219,1	1.080,2
2013.	03.	13.472,8	7.883,6	3.275,7	1.195,5	1.117,9
2013.	04.	13.440,3	7.924,6	3.312,2	1.143,1	1.060,3
2013.	05.	13.534,0	7.930,4	3.339,3	1.175,1	1.089,3
2013.	06.	13.474,5	7.931,1	3.321,2	1.126,2	1.095,9
2013.	07.	13.621,7	7.964,7	3.343,5	1.209,2	1.104,3
2013.	08.	13.861,2	8.015,2	3.492,8	1.211,0	1.142,2
2013.	09.	13.929,7	8.094,3	3.543,4	1.178,0	1.113,9
2013.	10.	14.058,7	8.144,2	3.561,5	1.228,7	1.124,4
Stopa rasta g/g						
2013.	01.	2,9%	8,6%	-3,6%	-10,9%	4,1%
2013.	02.	2,9%	9,0%	-3,1%	-11,7%	-0,1%
2013.	03.	5,6%	9,8%	2,8%	-8,8%	3,3%
2013.	04.	4,7%	9,2%	2,1%	-10,0%	0,1%
2013.	05.	4,5%	8,8%	1,8%	-11,4%	2,4%
2013.	06.	3,9%	8,2%	1,5%	-14,6%	4,6%
2013.	07.	5,0%	8,3%	0,1%	-2,9%	7,5%
2013.	08.	5,4%	8,3%	4,3%	-9,2%	7,0%
2013.	09.	6,0%	9,4%	8,5%	-10,7%	-4,1%
2013.	10.	6,4%	8,8%	7,0%	-5,4%	2,3%

Izvor: CBBiH

⁸ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale financijske institucije, neprofitne organizacije i ostali.

3.6 Krediti

Ukupni krediti plasirani domaćim sektorima i dalje bilježe nisku stopu rasta, 1,8% g/g. Na kraju promatranog razdoblja iznosili su 16,2 mlrd. KM. Najveću godišnju stopu rasta kredita zabilježio je sektor opće vlade (4,8% g/g), mada znatno usporeniju u odnosu na zabilježene stope rasta u prošloj godini. Zatim slijede krediti stanovništvu (3,0% g/g) i nefinancijskim poduzećima (0,7% g/g), dok krediti ostalim sektorima zajedno bilježe smanjenje (-7,1% g/g).

Tabela 9: Kretanje kredita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
2013.	01.	15.863,8	6.750,6	8.189,3	834,9	89,0
2013.	02.	15.911,2	6.750,1	8.237,8	834,2	89,2
2013.	03.	16.013,6	6.787,5	8.284,8	835,7	105,8
2013.	04.	16.114,9	6.802,1	8.350,7	851,7	110,7
2013.	05.	16.165,6	6.834,4	8.372,3	844,6	114,4
2013.	06.	16.138,7	6.876,2	8.300,9	846,9	114,7
2013.	07.	16.129,3	6.921,8	8.266,7	834,0	106,7
2013.	08.	16.161,9	6.945,1	8.253,5	871,9	91,5
2013.	09.	16.208,7	6.989,3	8.257,8	870,2	91,6
2013.	10.	16.232,5	7.018,5	8.254,9	870,9	88,3
Stopa rasta g/g						
2013.	01.	3,3%	0,9%	3,6%	23,2%	4,3%
2013.	02.	3,4%	1,4%	3,5%	22,0%	11,1%
2013.	03.	3,6%	1,5%	3,7%	23,2%	15,5%
2013.	04.	3,6%	1,4%	3,7%	23,9%	14,6%
2013.	05.	3,1%	1,1%	3,2%	22,5%	3,1%
2013.	06.	2,9%	1,3%	2,6%	22,5%	9,1%
2013.	07.	2,5%	1,8%	2,1%	12,9%	11,4%
2013.	08.	1,8%	2,1%	1,1%	6,5%	1,6%
2013.	09.	1,9%	2,6%	1,0%	4,4%	-0,9%
2013.	10.	1,8%	3,0%	0,7%	4,8%	-7,1%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu oktobru 2013. godine ostvaren je promet u iznosu od 9,9 miliona KM što čini 34,9% od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu oktobru bilježi pad od 31,4% odnosu na promet u istom mjesecu u 2012. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu oktobru 2013. godine ostvaren je promet u iznosu od 18,5 miliona KM što čini 65,1% od ukupnog prometa ostvarenog na BiH berzama. Promet na BLSE bilježi pad od 54,6% u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine. Ukupan promet u mjesecu oktobru na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od miliona 28,4 miliona KM bilježi pad od 48,5 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2012. godine.

Tabela 10: Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Oktobar-11	10.474.320	39.385.341	49.859.662
Oktobar -12	14.472.294	40.825.603	55.297.897
Oktobar -13	9.917.688	18.532.555	28.450.243

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu oktobru 2013. godine sa vrijednostima u mjesecu oktobru 2012. godine zabilježen je rast od 10,3%, dok kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu oktobru 2013. godine bilježi rast od 7,9% u poređenju sa vrijednosti u mjesecu oktobru 2012. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u oktobru 2013. godine bilježi rast od 9,2% u odnosu na vrijednosti u mjesecu oktobru 2012. godine.

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu oktobru 2011,2012 i 2013. godine je iznosila:

Tabela 11: Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Oktobar-11	4.719.976.515,28	4.029.970.899,31	8.749.947.414,59
Oktobar -12	4.360.035.415,94	3.850.504.284,81	8.210.539.700,75
Oktobar -13	4.811.106.601,44	4.154.970.677,58	8.966.077.279,02

4. Vanjski sektor

U periodu I-X 2013. godine izvoz je iznosio 6,9 milijardi KM, što je za 6,5% više nego u istom periodu 2012. godine, dok je uvoz iznosio 12,5 milijardi KM, što je za 2,5% manje nego u istom periodu prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 55,7%, dok je vanjskotrgovinski robni deficit iznosio 5,9 milijardi KM. Izvoz u zemlje EU je iznosio 5,1 milijardu KM, što je za 8,1% više nego u istom periodu 2012. godine, dok je uvoz iznosio 7,5 milijardi KM, što je za 3% manje nego u istom periodu prethodne godine.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za period januar - oktobar 2013. godine vidljivo je da su mineralne tvari gdje su najznačajnija nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije

izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar - oktobar 2013. godine uvezla 1,8 milijardi KM nafte i naftnih derivata, u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je pad uvoza ove vrste proizvoda za 9%. Izvoz električne energije iznosio je 406 miliona KM i ostvaren je rast od 305%, ovako značajno povećanje izvoza električne energije rezultat je veće proizvodnje ali i veće cijene električne energije (2/3 rasta je zbog rasta cijena, dok 1/3 je rezultat rasta proizvodnje električne energije).

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvih deset mjeseci 2013. godine iznosio skoro 1,4 milijarde KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je pao za 2%. S druge strane izvoz mašina je iznosio 713 miliona KM i u odnosu na prošlu godinu povećan je za 8%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene prerađevine kojih je u periodu januar - oktobar 2013. godine uvezeno u iznosu od 1,2 milijarde KM i u odnosu na prošlu godinu, uvoz ove kategorije proizvoda je manji za 1,6%.

BiH je tokom prvih deset mjeseci ove godine uvezla 1,2 milijarde KM hemijskih proizvoda i u odnosu na isti period prošle godine uvoz ove kategorije proizvoda bilježi pad od 3,5%. Na drugoj strani, izvoz hemijskih proizvoda iznosio je 445 miliona KM i bilježi blagi rast od 0,7% u odnosu na prošlu 2012. godinu.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 1,1 milijardu KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminijske legirane. Nakon oporavka od ekonomske krize koja se najviše odrazila na metalnu industriju, došlo je do značajnog oporavka i rasta uvoza baznih metala u prošloj godini, ali u prvih 10 mjeseci ove godine uvoz baznih metala je rastao za 3,8% u odnosu na 2012. godinu.

Na strani izvoza baznih metala situacija je nešto lošija, jer je u prvih deset mjeseci 2013. godine pad izvoza iznosio 7,8%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla 1,4 milijardi KM ove kategorije proizvoda. Vrlo je bitno pronaći načina za uspješniji izvoz baznih metala, jer oni su najbolji BH izvozni potencijal.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u periodu januar - oktobar 2013. godine ostvarila je izvoz od 753 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja je doživio rast od 10%.

Tabela 12: Vanjskotrgovinski promet

u 000 KM	Januar - Oktobar 2012	Januar - Oktobar 2013	Promjena 2013/2012
IZVOZ	6.573.802	6.998.421	6,5%
UVOZ	12.892.020	12.571.398	-2,5%
TRGOVINSKI DEFICIT	-6.318.212	-5.572.977	-11,8%

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH ukupna strana ulaganja u prva tri kvartala su iznosila 189,64 miliona KM što predstavlja smanjenje ulaganja za oko 50,5% u odnosu na ulaganja u prva tri kvartala prošle godine godine.

Tabela 13: Ulaganja po kvartalima u 2011.,2012. i 2013. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2011	93,2	101,87	111,48	121,12
2012	-4,98	309,27	78,96	47,14
2013	98,51	63,55	27,58	

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa najveća ulaganja u prva tri kvartala 2013. godine su bila elektroenergetski sektor i to u „ETF Rudnik i termoelektrana Stanari“ d.o.o. Stanari u iznosu 73,22 miliona KM, „EHE“ d.o.o. Banja Luka u iznosu od 9,78 miliona KM i „Comsar energy RS“ u ukupnom iznosu od 9,55 miliona KM. Značajna su ulaganja i „Mlijekoprodukt“ d.o.o. Kozarska Dubica u iznosu od 14,5 miliona KM, zatim ulaganje u firmu „Aneks“ d.o.o. u iznosu 10,1 miliona KM i „Agraminvest“ d.o.o. u iznosu od 8,95 miliona KM. Za ovaj period je još interesantno je da je „NLB Leasing“ imala ulaganje 18,58 miliona KM, ali u istome periodu i povlačenje kapitala od 14,56 miliona KM tako da je ukupno ulaganje iznosi 4,02 miliona KM. Najveće smanjenje stranog kapitala u ovome periodu je bilo od strane ulagača u „Top-Farm“ d.o.o. Nova Topola, u iznosu od 3,67 miliona KM. Ukupno ulaganje u mjesecu oktobru je iznosilo 18,3 miliona KM.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije u 2013. godini, treba spomenuti da je 27. septembra 2013. godine Agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“.

Nakon rasprave na sjednici, Vijeće ministara je usvojilo sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Iz svega navedenog u Informaciji, a posebno na osnovu ostalih raspoloživih podataka, može se zaključiti da su kretanja u bh. ekonomiji u prvih devet mjeseci 2013. godine bila znatno pozitivnija u odnosu na prethodnu godinu, ali da je zbog trendova koji ukazuju na slab ekonomski rast u okruženju karakterisan padom nekih od važnijih bh. izvoznih tržišta u drugom polugodištu tekuće godine potrebno poduzeti mjere i aktivnosti koje će poboljšati stanje u ekonomiji BiH.
2. Vijeće ministara će poduzeti sve potrebne mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti na promociji i privlačenju investicija, podršci izvozu, zapošljavanju radi poboljšanja stanja u gospodarstvu u BiH.
3. Vijeće ministara je primilo Informaciju k znanju.